

Leo Trotskij: Ramaskri om Kronstadt¹

(15 januari 1938)

Kampanjen om Kronstadt fortsätter i vissa kretsar med oförminskad energi. Man skulle kunna tro att Kronstadtopproret inte ägde rum för 17 år sedan utan så sent som igår. Bland de som deltar i kampanjen med lika stor entusiasm och under en och samma paroll finns anarkister, ryska mensjeviker, vänstersocialdemokrater i Londonbyrån,² enskilda klåpare, Miljukovs tidning,³ och då och då storfinansens press. En "Folkfront" i sitt eget slag!

Så sent som igår stötte jag på följande rader i en mexikansk veckotidning, som är både reaktionärt katolsk och "demokratisk": "Trotskij beordrade att 1500 (?) Kronstadtmatrosor, de renaste av rena, skulle skjutas. Hans politik vid makten skiljde sig inte på något sätt från Stalins nuvarande politik." Det är välbekant att vänsteranarkisterna drog samma slutsats. När jag för första gången kort besvarade de frågor som Wendelin Thomas från undersökningskommissionen hade, så ryckte de ryska mensjevikernas tidning genast ut till försvar för Kronstadtmatroserna och... Wendelin Thomas. Miljukovs tidning steg också fram i samma anda. Anarkisterna angrep mig ännu mer våldsamt. Alla dessa auktoriteter hävdar att mitt svar var helt värdelöst. Denna samstämmighet är än mer anmärkningsvärd, eftersom anarkisterna försvarar symbolen Kronstadt som en verkligt antistatlig kommunism, medan mensjevikerna vid tiden för Kronstadt stod för att återupprätta kapitalismen, och Miljukov står för kapitalism än idag.

Hur kan Kronstadtopproret på en och samma gång ge både anarkister, mensjeviker och "liberala" kontrarevolutionärer sur mage? Svaret är enkelt: alla dessa grupperingar är ute efter att kompromettera den enda verkligt revolutionära strömning som aldrig har av sagt sig sin fana, inte har kompromissat med sina fiender, och är den enda som representerar framtiden. Det är därför det bland de senkomna kritikerna av mitt "brott" i Kronstadt finns så många *före detta* revolutionärer eller *halv*revolutionärer, folk som har gjort sig av med sitt program och sina principer och som ser det nödvändigt att dra bort uppmärksamheten från Andra internationalens förfall eller de spanska anarkisternas svek. Än så länge kan inte stalinisterna öppet gå med i denna kampanj kring Kronstadt, men även de gnuggar naturligtvis händerna av glädje, ty slagen riktas mot "trotskismen", mot den revolutionära marxismen, mot Fjärde internationalen!

Varför har detta brokiga brödraskap kastat sig över just Kronstadt? Under revolutionsåren drabbade vi inte så få gånger samman med kosacker, bönder, till och med vissa arbetarskikt (en del arbetargrupper från Ural organiserade frivilliga regementen i Koltjaks armé!). Bakom dessa konflikter låg främst fiendskapen mellan arbetarna som konsumenter och bönderna som producenter och försäljare av bröd. Pressade av nöd och försakelser splittrades arbetarna själva periodvis i fientliga läger, beroende på om de hade starka eller svaga band till byarna. Även Röda armén påverkades av landsbygden. Under inbördeskriget blev det mer än en gång nödvändigt att avvärpa missnöjda regementen. Införandet av den Nya ekonomiska politiken minskade motsättningarna men avlägsnade dem absolut inte. Tvärtom rörde den vägen för kulakernas återfödande, och ledde under början av detta årtionde till att inbördeskriget återuppstod i byarna. Kronstadtopproret var bara en *episod* i historien om förhållandet mellan den proletära staden och den småborgerliga byn. Det går bara att

1 Artikel ur *New International*, april 1938.

2 **Londonbyrån** var ett lösligt organiserat internationellt förbund av centristiska partier på 1930-talet. Det tillhörde varken den Andra eller Tredje internationalen, men var också mot att bilda en Fjärde international. Bland medlemmarna fanns det brittiska ILP, det spanska POUM, SAP i Tyskland och PSOP i Frankrike.

3 Miljukovs tidning var *Poslednij Novostij* (Senaste nytt), som gavs ut i Paris.

förstå denna händelse utifrån klasskampens allmänna utveckling under revolutionen.

Det enda som särskilde Kronstadt från en lång rad andra småborgerliga rörelser och uppror var att den fick större yttre effekter. Det handlade om en örlogsbefästning just utanför själva Petrograd. Under upproret utfärdades proklamationer och det genomfördes radiosändningar. Socialistrevolutionärer och anarkister skyndade sig från Petrograd och smyckade upproret i ”ädla” fraser och gester. Allt detta lämnade spår i tryck. Med hjälp av detta ”dokumentära” material (det vill säga falska beteckningar) är det inte svårt att skapa en legend om Kronstadt, som blir extra överdriven eftersom namnet Kronstadt under år 1917 omgavs av en revolutionär gloria. Det är inte utan grund som den ovan citerade mexikanska tidningen ironiskt kallar Kronstadtmatroserna för ”de renaste av rena”.

Ett av de mest typiska dragen hos denna i sanning bluffartade kampanj är att utnyttja Kronstadts revolutionära auktoritet. Anarkister, mensjeviker, liberaler, reaktionärer försöker framställa det som om bolsjevikerna i början av 1921 vände vapnen mot samma Kronstadtmatrosor som säkrade oktoberupprorets seger. Det är utgångspunkten för alla de efterföljande förfälskningarna. Var och en som vill reda ut dessa lögnar bör första av allt läsa kamrat John G Wrights artikel i *New International* (februari 1938).⁴ Jag har ett annat ärende: jag vill beskriva Kronstadtupprorets natur ur en mer övergripande synvinkel.

En revolution ”genomförs” direkt av en *minoritet*. Men revolutionen kan bara lyckas om denna minoritet mer eller mindre stöds av majoriteten, eller åtminstone bemöts välvilligt neutralt av den. Precis som övergången från revolution till kontrarevolution beror övergången mellan revolutionens olika stadier direkt på de förändrade förhållandena mellan minoriteten och majoriteten, mellan förtruppen och klassen.

Det fanns tre politiska skikt bland Kronstadtmatroserna: proletära revolutionärer, en del med ett verkligt förflutet och skolning; den mellanliggande majoriteten, i huvudsak av bondeursprung; och slutligen reaktionärerna, söner till kulaker, krämare och präster. Under tsarismen gick det bara att genomdriva order på slagskeppen och fästningen genom att officerarna, via de reaktionära delarna bland underofficerare och matrosor, underkastade de breda mellanliggande skikten sitt inflytande eller terror, och på så sätt isolerade revolutionärerna, främst maskinisterna, artilleristerna och elektrikerna, det vill säga huvudsakligen arbetare från städerna.

Utvecklingen av upproret på pansarkryssaren *Potemkin* 1905 avgjordes helt och hållet av dessa tre skikt, det vill säga på kampen mellan proletärer och småborgerliga reaktionärer, kampen mellan de två ytterligheterna om att påverka de mer talrika mellanliggande bondeskikten. De som inte har förstått denna fråga som löper genom hela den revolutionära rörelsen i flottan, gör bäst i att hålla tyst om den ryska revolutionens allmänna problem. Ty det rörde sig, och rör sig fortfarande i stor utsträckning om, en kamp mellan proletariatet och borgarklassen om att få inflytande över bönderna. Under sovjetperioden har borgarklassen väsentligen framträtt i förklädnad av kulakerna (det vill säga småbourgeoisins översta skikt), den ”socialistiska” intelligentsian och nu i form av den ”kommunistiska” byråkratin. Det är revolutionens grundläggande mekanism under alla sina skeden. I flottan fick den ett mer koncentrerat och därmed dramatiskt uttryck.

Kronstadtsovjetens politiska sammansättning återspeglade garnisonens och besättningarnas sammansättning. Så tidigt som på sommaren 1917 hade bolsjevikpartiet ledningen i sovjeterna, och partiet stödde sig på matrosernas bästa delar och inbegrep i sina led många revolutionärer från den underjordiska rörelsen som hade befriats från fängelse och straffarbete. Men jag vill påminna mig om att bolsjevikpartiet redan under oktoberupproret utgjorde mindre än hälften av Kronstadt-

4 Den ovan nämnda [Sanningen om Kronstadt](#).

sovjeten. Majoriteten bestod av socialistrevolutionärer och anarkister. Det fanns överhuvudtaget inga mensjeviker i Kronstadt. Mensjevikpartiet hatade Kronstadt. För övrigt var inte de officiella socialistrevolutionärernas vänligare inställda till den. Socialistrevolutionärerna i Kronstadt hamnade snabbt i opposition till Kerenskij och bildade en av de så kallade vänstersocialistrevolutionärernas stöttrupper. De hade sin bas bland bönderna i flottan och på kustgarnisonen.

Vad gäller anarkisterna så var de den mest brokiga gruppen. Bland dem fanns verkliga revolutionärer som Zjuk och Zjeleznjakov, men det var de delar som var närmast knutna till bolsjevikerna. Huvuddelen av Kronstadts "anarkister" representerade småbourgeoisin i städerna och befann sig på en lägre revolutionär nivå än socialistrevolutionärerna. Sovjetens ordförande var partilös, en person som var "sympatiskt inställd till anarkisterna", och till sitt väsen en fridfull kontorist som tidigare hade varit undergiven de tsaristiska myndigheterna och nu var underordnad... revolutionen. Mensjevikernas totala frånvaro, socialistrevolutionärernas "vänster"-karaktär och småbourgeoisins anarkistiska prägel berodde på att den revolutionära kampen i flottan var så hård och på att de proletära matrosernas hade ett dominerande inflytande.

Denna samhälleliga och politiska karakterisering av Kronstadt (som om så önskas kan underbyggas och illustreras med en mängd fakta och dokument) räcker för att belysa de omvälvningar som ägde rum i Kronstadt under inbördeskriget, och som ledde till att dess yttre drag förändrades till oigenkännlighet. Om denna viktiga aspekt på frågan säger våra senkomna anklagare, delvis av okunnighet och delvis av illvilja, inte ett ord.

Ja, Kronstadt skrev en hjältemodig sida i revolutionens historia. Men med inbördeskriget inleddes en systematisk avfolkning av Kronstadt och hela Östersjöflottan. Så tidigt som under början av oktoberupproret skickades grupper av Kronstadtmatrosor för att hjälpa Moskva. Andra grupper skickades därefter till Don, till Ukraina, för att rekvirera bröd och organisera den lokala makten. Det verkade som om Kronstadt var outtömligt. Från olika fronter skickade jag dussintals telegram om att mobilisera nya "tillförlitliga" grupper från Petrogradarbetarna och Östersjömatroserna. Men redan så tidigt som 1918, och hursomhelst inte senare än 1919, började fronten klaga på att de nya avdelningarna med "Kronstadtare" var otillfredsställande, fordrande, odisciplinerade, otillförlitliga i strid, och gjorde mer skada än nytta. Efter undanröjandet av Judenitj (på vintern 1919) tömdes Östersjöflottan och Kronstadtgarnisonen på alla revolutionära styrkor. Alla element bland dem som var till någon som helst nytta kastades in mot Denikin i söder. Om en Kronstadtmatros 1917-18 stod betydligt över genomsnittet i Röda armén, och utgjorde grunden till dess första regementen och grunden till sovjetregimen i många distrikt, så befann sig de matrosor som var kvar i det "fridfulla" Kronstadt i början av 1921, och inte passade in på någon av inbördeskrigets fronter, i allmänhet avsevärt under genomsnittet i Röda armén, och de innehöll en betydligt större andel helt demoraliserade element som bar pråliga utsvängda byxor och granna frisyrier.

I allmänhet hade demoralisering på grund av svält och spekulation ökat avsevärt mot slutet av inbördeskriget. De så kallade pås-bärarna (småspekulanter) hade blivit ett socialt fördärv som hotade att kväva revolutionen. Just i Kronstadt där garnisonen inte gjorde någonting och hade allt den behövde, där antog demoraliseringen särskilt stor omfattning. När förhållandena blev kritiska i det svältande Petrograd, diskuterade politbyrån mer än en gång möjligheten att säkra "interna lån" från Kronstadt, där det fortfarande fanns kvar ett antal gamla livsmedelsförråd. Men Petrogradarbetarnas delegater svarade: "Ni kommer inte att få något av dem av vänlighet. De spekulerar i tyger, kol och bröd. Allt möjligt slödder har visat sig i Kronstadt." Sådan var den verkliga situationen. Den liknade inte alls den sockersöta idealbild som har ritats upp i efterhand.

Vi måste också tillägga att tidigare matrosor från Lettland och Estland som var rädda för att skickas till fronten och förberedde sig för att ta sig över gränsen till sina nya borgerliga fosterländer Lettland

och Estland, hade anslutit sig till Östersjöflottan som ”frivilliga”. Dessa element var i allt väsentligt fientligt inställda till sovjetmyndigheterna och demonstrerade sin fientlighet fullt ut under Kronstadtopproret... Utöver dessa fanns det många tusen lettiska arbetare, huvudsakligen före detta lantbruksarbetare, som uppvisade exempellöst hjältemod på alla fronter under inbördeskriget. Vi får därför inte måla alla lettiska arbetare och ”Kronstadtare” med samma pensel. Vi måste inse de sociala och politiska skillnaderna.

Problemet för en allvarligt menande student är att, på grundval av de objektiva omständigheterna, slå fast Kronstadtopprorets samhällliga och politiska karaktär och dess plats i revolutionens utveckling. Utan det förvandlas kritiken till sentimentalt pacifistiskt jämmer i Alexander Berkmans, Emma Goldmans och deras senaste efterföljares anda. Detta herrskap har inte det minsta begrepp om vad som kännetecknar den vetenskapliga forskningens metoder. De citerar ur upprorsmakarnas förkunnelser på samma sätt som gudfruktiga präster citerar den Heliga skrift. Dessutom klagar de på att jag inte beaktar ”dokumenten”, det vill säga Machnos och de andra apostlarnas gudsord. Att ”beakta” dokument är inte detsamma som att ta dem för vad de är. Marx har sagt att varken går att bedöma folk eller partier utifrån vad de säger om sig själva. Ett partis kännetecken avgörs i avsevärt större utsträckning av sin sociala sammansättning, sitt förflutna, sitt förhållande till olika klasser och skikt, än av vad det skriver och säger muntligt, i synnerhet under ett inbördeskrigs avgörande ögonblick. Om vi till exempel skulle betrakta Negríns, Companys, García Oliver's och andras oräkneliga uttalanden som rent guld, så skulle vi bli tvungna att erkänna dessa herrar som innerliga vänner till socialismen.⁵ Men i själva verket är de svekfulla fiender till den.

1917-18 stod de revolutionära arbetarna i ledningen för bondemassorna, inte bara i flottan utan i hela landet. Oftast tog bönderna över och delade upp jorden under ledning av soldater och matrosar som anlände till sina hemdistrikt. Rekvisitioner av bröd hade bara inletts och skedde dessutom främst från godsägare och kulaker. Bönderna förlikade sig med rekvisitioner som något tillfälligt ont. Men inbördeskriget drog ut på tiden och höll på i tre år. Städerna gav praktiskt taget ingenting till byarna och tog nästan allt från dem, främst till krigets behov. Bönderna gillade *bolsjevikerna* men blev alltmer fientligt inställda till *kommunisterna*. Om arbetarna under den föregående perioden hade lett bönderna framåt, så drog nu bönderna arbetarna bakåt. Bara på grund av dessa förändrade stämningar kunde de vita delvis dra till sig bönderna och till och med halvt-bönder-halvt-arbetare i Ural. Dessa stämningar, det vill säga fiendskapen mot städerna, gynnade Machnos rörelse, som erövrade och rånade tåg som var ämnade för fabriker, verkstäderna och Röda armén. De rev upp järnvägsspår, sköt kommunister, etc. Machno kallade naturligtvis detta för anarkistisk kamp mot *staten*. I verkligheten var det de ursinniga småägarnas kamp mot den proletära diktaturen. En liknande rörelse uppstod i ett antal andra distrikt, speciellt i Tambov, under socialistrevolutionärernas fana. Slutligen var så kallade gröna bondegrupper aktiva i olika delar av landet. De ville varken erkänna de röda eller de vita, och undvek partierna i städerna. Ibland drabbade de gröna samman med de vita och fick hårda slag av dem, men de fick naturligtvis heller ingen nåd från de röda. Precis som småbourgeoisin kläms ekonomiskt mellan storkapitalets och proletariatets kvarnstenar, så maldes böndernas partisangrupper sönder mellan Röda armén och de vita.

Bara en ytlig person kan se Machnos band eller Kronstadtopproret som en kamp mellan abstrakta anarkistiska principer och ”statssocialismen”. Dessa rörelser var i själva verket omvälvningar bland de småborgerliga bönderna, som givetvis ville befria sig från kapitalet men på samma gång inte gick

5 **Juan Negrín López** (1889-1956) var den spanska republikens sista premiärminister (han tillträdde i maj 1937). **Luis Companys y Jover** (1833-1940) ledde den lokala regeringen i Katalonien under det spanska inbördeskriget (1936-39). Han tillhörde det borgerligt nationalistiska partiet Catalán Esquerra. **José García Oliver** (1901-1980) var en spansk högeranarkist som samarbetade med stalinisterna i krossandet av lojalisternas revolutionära flygel.

med på att underkasta sig proletarietets diktatur. Småbourgeoisin vet inte exakt vad den vill, och genom sin ställning kan den heller inte det. Det var därför den så lätt dolde sina förvirrade krav och förhoppningar än med anarkismens fana, än med populisternas och än helt enkelt med de grönas. Den gick mot proletariet, och försökte genom att vifta med alla dessa fanor vrida revolutionens hjul bakåt.

Det fanns naturligtvis inga vattentäta skott mellan de olika samhällsliga och politiska skikten i Kronstadt. Det fanns fortfarande ett visst antal kompetenta arbetare och tekniker som skötte verksamheten. Men även de hade genomgått ett negativt urval, som politiskt otillförlitliga och av föga användning i inbördeskriget. En del av upprorets ”ledare” kom från dessa grupper. En del anklagare pekar triumferande på detta helt naturliga och oundvikliga faktum, men det ändrar inte upprorets antiproletära karaktär ett dyft. Om vi inte låter lura oss själva av anspråksfulla paroller, falska beteckningar, etc, så kommer vi att se att Kronstadtupproret bara var småbourgeoisins väpnade reaktion mot den socialistiska revolutionens umbäranden och den proletära diktaturens påfrestningar.

Det var just innebörden i Kronstadtparollen ”sovjeterna utan kommunister”, som omedelbart togs upp av inte bara socialistrevolutionärerna utan också de borgerliga liberalerna. I egenskap av en ganska framsynt företrädare för kapitalet förstod professor Miljukov, att om man befriade sovjeterna från bolsjevikernas ledning så skulle det på kort tid innebära att man ödelade sovjeterna själva. Det visar de ryska sovjeternas erfarenheter under den period då de dominerades av mensjeviker och socialistrevolutionärer, och ännu tydligare de tyska och österrikiska sovjeterna under socialdemokratisk dominans. Socialistrevolutionära-anarkistiska sovjeterna skulle bara ha fungerat som en bro från proletarietets diktatur till ett återupprättande av kapitalismen. De kunde inte ha spelat någon annan roll, oavsett vad deltagarna hade för ”idéer”. Således hade Kronstadtupproret en kontrarevolutionär karaktär.

Ur klassens synvinkel – vilket (och där får de ärade eklektikerna ursäkta) är inte bara politikens utan också historiens grundläggande rättesnöre – är det oerhört viktigt att jämföra Kronstadts uppträdande med Petrograds under dessa avgörande dagar. Även Petrogradarbetarnas ledande skikt hade dragits ut ur staden. Hunger och kyla härskade i den övergivna huvudstaden, kanske ännu bistrare än i Moskva. En heroisk och tragisk period! Alla var hungriga och lättretade. Alla var missbelåtna. I fabriken fanns ett dovt missnöje. Underjordiska organisatörer som hade sänts in av socialistrevolutionärerna och vita officerare försökte knyta samman det militära upproret med rörelsen bland de missnöjda arbetarna. Tidningarna i Kronstadt skrev om barrikader i Petrograd, om att tusentals hade dödats. Pressen i hela världen förkunnade samma sak. Kronstadtupproret lockade inte arbetarna i Petrograd. Det verkade fränstötande på dem. Uppdelningen följde klasslinjerna. Arbetarna kände omedelbart att myteristerna i Kronstadt stod på andra sidan barrikaderna – och de stödde sovjetmakten. Det var Kronstadts politiska isolering som låg bakom dess inre osäkerhet och militära nederlag.

Victor Serge, som verkar försöka skapa en sorts syntes av anarkism, POUM-ism och marxism, har på ett mycket olyckligt sätt gripit in i diskussionen om Kronstadt. Enligt hans uppfattning kunde man ha undvikit upproret i Kronstadt om NEP hade införts ett år tidigare. Låt oss gå med på det. Men den sortens råd är mycket lätta att ge i efterhand. Det är, som Victor Serge minns, sant att jag så tidigt som 1920 hade föreslagit en övergång till NEP, men jag var ingalunda säker på förhand att den skulle lyckas. För mig var det ingen hemlighet att botemedlet kunde visa sig vara farligare än sjukdomen. När jag stötte på motstånd från partiledningen så vädjade jag inte till de djupa parti-leden för att undvika att mobilisera småbourgeoisin mot arbetarna. Det krävdes ytterligare 12 månaders erfarenheter för att övertyga partiet om behovet av en ny kurs. Men det egendomliga är att

just anarkister över hela världen betraktade NEP som... ett förräderi mot kommunismen. Men nu fördömer anarkisternas företrädare oss för att inte ha infört NEP ett år tidigare.

1921 medgav Lenin mer än en gång öppet att partiets envisa försvar av krigskommunismen hade blivit ett stort misstag. Men ändrar det på saker och ting? Oavsett Kronstadtupprorets omedelbara eller avlägsna orsaker så var det till själva sitt väsen en dödlig fara för proletariats diktatur. Skulle den proletära revolutionen verkligen ha begått självmord, bara för att den hade gjort sig skyldig till ett politiskt misstag?

Eller kanske det hade varit tillräckligt att informera matroserna i Kronstadt om förordningarna i NEP för att lugna ner dem? Illusioner! Upprorsmakarna hade inget medvetet program, och kunde i och med småbourgeoisins själva natur inte heller ha haft det. De förstod själva inte att deras fäder och bröder först och främst behövde fri handel. De var missnöjda och förvirrade men såg ingen utväg. De mer medvetna elementen, det vill säga högern som agerade i bakgrunden, ville återupp-
rätta den borgerliga regimen. Men de sa det inte rent ur. "Vänstern" ville avskaffa disciplinen, och få "fria sovjet" och bättre ransoner. NEP kunde bara gradvis lugna ner bönderna och därefter arméns och flottans missnöjda delar. Men för det krävdes tid och erfarenheter.

Det barnsligaste av alla argument är att det inte var något uppror, att matroserna inte hade hotat någon, att de "bara" tog över fästningen och slagskeppen. Det kan synas som om bolsjevikerna gick med blottad bringa över isen mot fästningen bara på grund av sin onda natur, sin benägenhet att på ett konstgjort sätt provocera fram konflikter, sitt hat mot Kronstadtmatroserna eller sitt hat mot den anarkistiska läran (som absolut ingen, kan vi säga i förbigående, brydde sig om på den tiden). Är inte allt detta barnsligt pladder? Utan några band vare sig till tid eller plats, försöker de dilettantmässiga kritikerna (17 år efteråt!) påstå att alla skulle ha blivit nöjda om revolutionen bara hade lämnat de upproriska matroserna i fred. Tyvärr skulle världens kontrarevolution aldrig ha lämnat dem i fred. Kampens logik skulle ha givit makten åt extremisterna på fästningen, det vill säga till de mest kontrarevolutionära elementen. Behovet av proviant skulle ha gjort fästningen direkt beroende av den utländska borgarklassen och deras företrädare, de vita emigranterna. Alla nödvändiga förberedelser hade redan gjorts i detta syfte. Under liknande omständigheter skulle bara folk som de spanska anarkisterna eller POUM-isterna ha avvaktat och hoppats på en lycklig utgång. Lyckligtvis tillhörde bolsjevikerna en annan skola. De såg det som sin plikt att släcka elden så fort den började, och på så sätt minska antalet offer till ett minimum.

I grund och botten är de vördnadsvärda kritikerna motståndare till proletariats diktatur och på samma gång mot revolutionen. Däri ligger hela hemligheten. Det stämmer att en del av dem erkänner revolutionen och diktaturen – i ord. Men det hjälps inte. De vill ha en revolution som inte kommer att leda till en diktatur eller en diktatur som kommer att klara sig utan att använda våld. Det skulle naturligtvis vara en "trevlig" diktatur. Men det kräver några småsaker: en jämlik, och dessutom ytterst hög, utveckling av de arbetande massorna. Men under sådana förhållanden skulle diktaturen överhuvudtaget inte behövas. Vissa anarkister, som egentligen är liberala pedagoger, hoppas på att de arbetande inom hundra eller tusen år kommer att ha uppnått en så hög utvecklingsnivå att det inte kommer att krävas något tvång. Om kapitalismen kunde leda till en sådan utveckling så skulle det givetvis inte finnas någon orsak att störta den. Det skulle varken behövas en våldsam revolution eller en diktatur som är ett oundvikligt resultat av en revolutionär seger. Men vår tids ruttnande kapitalism lämnar inget utrymme för humanitära och pacifistiska illusioner.

Arbetarklassen, för att inte tala om de halvproletära massorna, är varken socialt eller politiskt homogena. Klasskampen ger upphov till en förtrupp som drar åt sig klassens bästa delar. Revolutionen är möjlig när förtruppen kan leda proletariats majoritet. Men det betyder inte alls att de inre motsättningarna bland de arbetande försvinner. I samband med revolutionens höjdpunkt

dämpas de givetvis, men bara för att dyka upp igen ännu skarpare i ett senare skede. Sådan är revolutionens utveckling i sin helhet. Sådan var utvecklingen i Kronstadt. När salongsradikaler i efterhand försöker peka ut en annan väg för oktoberrevolutionen, så kan vi bara respektfullt fråga dem var och när deras höga principer bekräftades i praktiken, åtminstone delvis, åtminstone som tendens? Var finns de tecken som kan få oss att förvänta oss att dessa principer kan segra i framtiden? Vi kommer naturligtvis aldrig att få något svar.

En revolution har sina egna lagar. För ett bra tag sedan formulerade vi dessa ”oktoberrevolutionens lärdomar”, med inte bara rysk utan också internationell betydelse. Ingen annan har ens försökt föreslå några andra ”lärdomar”. Den spanska revolutionen är en negativ bekräftelse av ”oktoberrevolutionens lärdomar”. Och de hårda kritikerna är tysta eller svävande. Den spanska Folkfrontsregeringen kväver den socialistiska revolutionen och skjuter revolutionärer. Anarkisterna deltar i denna regering, eller fortsätter när de drivits ur den att stöda bödlarna. Och deras utländska allierade och företrädare sysselsätter sig under tiden med att försvara... Kronstadtmyteriet mot de obehagliga bolsjevikerna. En skamlig parodi!

De nuvarande kontroverserna kring Kronstadt rör sig kring samma klassaxel som själva Kronstadtupproret, där matrosernas reaktionära delar försökte störta den proletära diktaturen. Dagens småborgerliga klåpare och eklektiker är medvetna om sin oförmåga på den revolutionära politikens område, och försöker utnyttja de gamla händelserna i Kronstadt för att kämpa mot Fjärde internationalen, det vill säga mot den proletära revolutionens parti. Dessa nutida ”Kronstadtare” kommer också att krossas – lyckligtvis utan att det behövs några vapen eftersom de inte har någon fästning.

(Översättning från engelska, Göran Källqvist.)